

„Când am intrat în Teatrul Bulandra (și doresc mult să-mi închei drumul acolo) l-am găsit pe Lucian Pintilie, care m-a adus pentru spectacolul *Revizorul*. l-am găsit pe Liviu Ciulei, Valeriu Moisescu, pe profesorul meu Octavian Cotescu, pe Clody Bertola, Fory Etterle, Toma Caragiu, Gina Patrichi, Victor Rebengiuc, Petrică Gheorghiu, unul dintre cei mai mari actori ai acestei țări... Vă imaginați cum unde am nimerit eu, în ce loc sfințit.”

Se spune că un actor aude cuiul care a căzut pe podea în sală. Și poate să facă astfel încât cuiul să nu se mai audă așa de tare. Spectatorul nu bagă de seamă pentru că între el și actor nu există zgomote ci numai tăceri.

„Momentele unice sunt momente în care lumea nu aplaudă, nu râde, nu se manifestă zgomotos. Atunci când este o pauză înfiorătoare de nu ți se mai aude nici respirația. Mi s-a întâmplat să trăiesc, de pildă, alături de Petrică Gheorghiu asemenea clipe. Și nu o dată, de mai multe ori în spectacolul *Micii burghezi*. În acest moment care dura 20–30 de minute stăteam cu Petrică de vorbă pe o canapea sau tăceam. În jumătatea asta de oră am simțit că sunt născută pentru profesiunea mea. Evident că era meritul partenerului, al regizorului și așa mai departe. Dar, vedeți... pe vremea mea chiar aveai cu cine juca. Acum număr pe degete partenerii pe care îi doresc din suflet. Sigur că există un Horațiu Mălăele, un Cornel Scripcaru, o Andreea Bibiri și alți colegi tineri. Dar sunt mult mai puțini decât atunci.”

Un rol mare, mic, cum o fi el, este fragil și prețios ca un bulgăre de zăpadă pentru un actor. Când nu a putut juca, cineva spunea că și-a luat rolul în serios, l-a băgat în buzunar și a fugit cu el acasă.

„Dacă spectacolul este foarte bun, ajung acasă ca o lămâie stoarsă. Dacă nu mi-a ieșit bine, sunt un pachet de nervi și nu pot să adorm. De fapt, îmi iubesc foarte mult profesia. Asta este... Mă tulbură un spectacol foarte bun. Mă tulbură repetițiile cu mari regizori, când îmi ies scene grele. Niște repetiții bune cu un regizor ca Yura, sau Sanda Manu, Pintilie, Cătălina sunt răsplata mea. Și asta mă tulbură cu adevărat. Simt că nu am greșit când mi-am ales profesia. Când un regizor îmi spune că este mulțumit de mine și că eu exprim ideile lui, înfloresc ca o «varză». Dar atunci îmi dau drumul cu adevărat. Dumnezeu mă ajută să gândesc și să creez. Energia mea vine din tot ceea ce se întâmplă în jurul meu, din bune și din rele, dar mai ales din bune. Cred că mă încarcă foarte tare prietenia, dragostea, afecțiunea și prețuirea celor din jur.”

... și Irina Petrescu

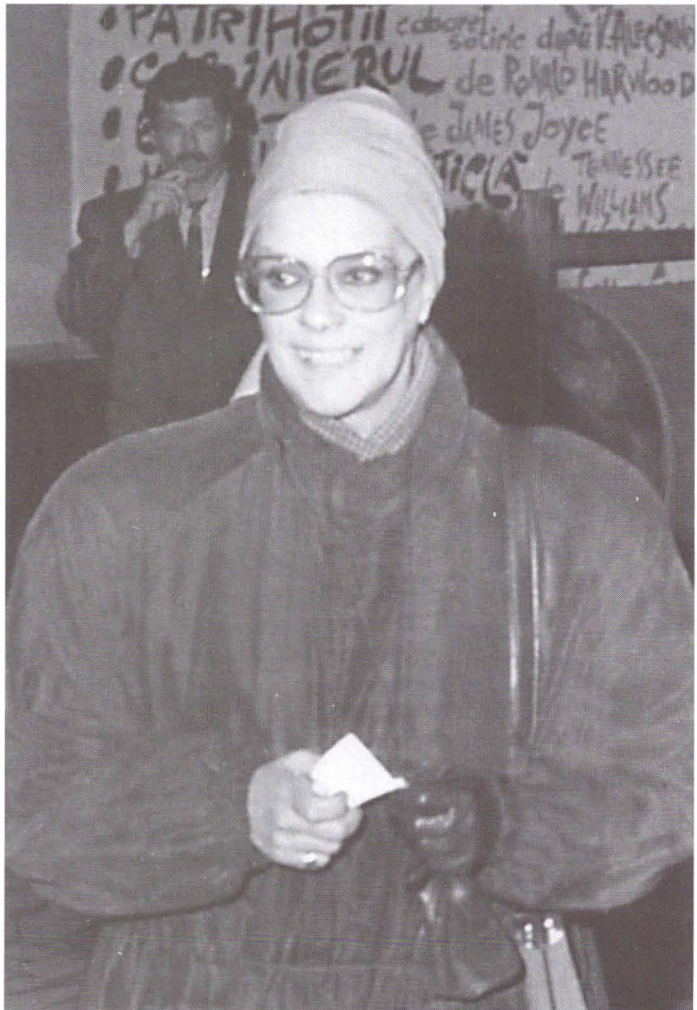
*Despre sansă omul spune multe lucruri. În general, are sentimentul că i s-a dat. O simte și crede în ea. Când se întâmplă ceva, se gândește un pic și la șansă. Și asta nu poate decât să-l bucure. Întâlnirea mea cu Irina Petrescu a stat tot în lumina unei mici șanse. Or, așa îmi place mie să cred. Călătoria departe de casă pe care urma să o facă în mai puțin de câteva ore ne-a adus pentru o vreme în cabina Teatrului Bulandra. Aceeși unde, într-o seară cu spectacolul **Thomas Becket**, ca o simplă întâlnire, am zărit-o lângă bccurile aprinse de la oglindă pe Irina Petrescu.*

„Șansele mele în teatru au început, au continuat și se îndreaptă către sfârșit sub semnul întâlnirilor. Marea mea șansă au fost marile întâlniri cu regizori și actori importanți cu care am reușit să joc în spectacole ce au însemnat ceva în istoria teatrului sau a filmului românesc. Prima a fost întâlnirea cu maestrul meu de la școală, Ion Șahighian. Un regizor cu o carieră interbelică foarte bogată, dar mai puțin cunoscut azi de tinerele generații. Apoi a urmat întâlnirea cu Liviu Ciulei, cu care am făcut primul film, *Valurile Dunării*, după aceea au fost Lucian Pintilie și *Duminică la ora 6*, film care a luat foarte multe premii, și apoi, pe rând, toți regizorii importanți ai anilor '60'–'70': Penciulescu, Valeriu Moisescu, Sanda Manu, în anii '80: Cătălina Pintilie, Alexandru Tocilescu, Mihai Măniuțiu. Sunt niște repere în jurul cărora și între care șansa mea a fost conturată și a prins viață și carne.”

Ca orice om, actorul are propriile slăbiciuni. În momente de neșansă poate cădea cu cea mai mare ușurință. Căderea înseamnă o insuficientă concentrare și comunicare înlăuntru, acolo unde-i place personajului să se ascundă.

„Țin minte un singur rol realmente nefericit. O piesă de Goldoni. *Casa cea nouă*. Jucam cu Bănică, cu Lucia Mara, cu Petrică Lupu, adică o distribuție absolut minunată. Aveam rolul principal, *Cecilia*, și a ieșit atât de prost încât nici nu vreau să-mi reamintesc! Șansa mea a fost că s-a jucat puțin, deci nu l-a văzut prea multă lume. Este și asta o șansă, nu-i așa?... De obicei, eu nu iau nimic de la personaj, dimpotrivă, îi dau tot ce am mai bun în clipa aceea, toată experiența personală care i se potrivește lui ca personaj. Și asta mi s-a întâmplat de foarte multe ori.”

Am întrebat oriunde. Nimeni nu oferă tipare pentru condiția actorului. Nici nu ar putea. Actorul nu are altă șansă decât să păstreze ceva din zestrea lui personală, care poate conține un dram de încredere, un dram de valoare și coloană vertebrală.

„Este o trăsătură general valabilă pentru noi ca actori. Din păcate, condiția actorului astăzi este teribil de tristă și pe alocuri chiar mizeră. Nesiguranța unui loc de muncă, salariile mici îi îndeamnă pe actori (și eu nu îi acuz), în special de tineri e vorba, să accepte și lucruri mai puțin valoroase ca profesie, dar care aduc un venit mai mare, mai rapid. Pentru supraviețuire este absolut firesc să le facă. Din fericire, eu la vârsta mea nu mai sunt nici solicitată și nici obligată să răspund unor asemenea solicitări.”

Drumul. Drumul are nevoie de călăuze. Călăuza știe toate capcanele drumului. Astăzi, un actor tânăr nu mai are timpul fizic necesar pentru a căuta capcane. Dar știe că ele există. Si atunci se descurcă pe cont propriu.

„Numai în măsura în care își iau singuri barca în spinare și o duc până la următorul curs de apă. Acolo îi vor da drumul. Nu sunt așezați direct pe un vapor, cum s-a întâmplat cu noi în tinerețe, nu li se suflă direct în pânze și dacă n-au bărcuța lor să înoate... Este, de pildă, absolut minunat ce au făcut tinerii care s-au prezentat anul acesta la *Gala Tânărului Actor* de la Mangalia. Un efort de concentrare și de expresie pe care tinerii l-au făcut cu ei înșiși. Ei cu ei. Vă mărturisesc, eu n-aș fi fost în stare la vârsta lor...”

În teatru tainele nu pot fi păstrate. Plutește în aer un strat subțire de sinceritate, ca un barometru care măsoară nu grade, ci plusul sau minusul unui spectacol. Alte valori nu există.

„Succesul unei piese și chiar al personajului se simte în momentul spectacolului. Există un transfer de energie, un du-te-vino între actor și public și simți dacă acest schimb este benefic, dacă este făcut cu rost. Simți și inversul atunci când nu ești plăcut, când nu ești primit bine. Atunci faci mai mult decât trebuie și rezultatul este din ce în ce mai rău. În clipa aceea nu mă gândesc decât că rolul a ieșit de pe șină și trebuie să fac tot efortul de a-l aduce înapoi. Comunicarea aceasta înseamnă foarte mult. Nici o zi nu trece degeaba. Nici o noapte nedormită nu rămâne fără răspuns a doua zi. O dată cu firele albe din păr și cutele de pe obraz se adună experiență, profunzime, calm, înțelepciune... dacă nu-i prea mult. Admit că este un drept al vârstei și nu sunt o adeptă a trucării realității. Realitatea este așa cum se vede cu ochiul liber.”

După ce spectacolul s-a terminat actorul simte un gol în stomac. A coborât de pe scândură și a plecat acasă. Golul se va umple la loc. Dar asta numai atunci...

„Știi care este senzația cea mai plăcută atunci când reușești să comunici, să transmiți și care îți dă la rândul ei sentimentul de ocrotire? Încrederea pe care ți-o oferă spectatorul. Și mi s-a întâmplat să simt asta în viața civilă: să fiu oprită pe stradă, să mi se spună – bună ziua, să aveți o zi frumoasă... În clipa aia într-adevăr mă simt ocrotită, am senzația că nu mi se poate întâmpla nimic rău. Și mai am senzația de ocrotire din înaltul cerului și mai aproape de mine, deși sunt în cer, ocrotirea părinților mei. Îi simt alături, îi simt când greșesc cum mă admonestează. Sunt senzații, nu sunt întâmplări. Senzații foarte precise și foarte puternice.”